

ACTUALITATS

PUNT DE VISTA

Problemes locals, solucions mundials, problemes mundials, solucions locals

Josep M. Figueres

"El temps s'ha tornat boig", diu l'home de ciutat. I gratant en la conversa apareixerà en l'home del camp: "Ho hem remenat tot massa". Crec ara que els profunds canvis climatològics són només l'escorça d'unes profundes transformacions que estan afectant la nostra mateixa essència; això és, el marc ambiental que ens permet de viure.

Davant el dubte d'una climatologia que potser és només la resposta de la natura al desgavell de canvis inconscients generats pel capitalisme salvatge, ens cal posar un xic d'ordre mental. Aleshores hem d'acudir als textos científics, i el que tinc més a mà és la *Revista Internacional de Ciencias Sociales* que dedica el número 130 monogràficament a "*Cambios en el medio ambiente planetario*". A veure si amb l'aval de la UNESCO es tracta efectivament d'un desori que deixarem com a herència als fills o bé tanmateix són unes senzilles variables que no els afectaran. La intuïció em diu que trobaré la corroboració dels que sospitem: desertització, eliminació de boscos tropicals, increment constant de temperatures al planeta amb el pertinent desglaç dels gels polars, i alhora amb les conseqüències que anem detectant impertorbablement, canvis profunds que alteraran el clima futur.

Del conjunt d'articles que apareixen a l'índex, n'hi ha nou. Vaig directament als dos finals, potser per allò del desenllaç del nus novel·lístic, i a veure què diuen Vladimir Annenkov i Gilberto Carlos Gallopin. El primer és director d'investigació de l'Institut de Geografia de l'Acadèmia de les Ciències de Moscou, i el segon té tants càrrecs que estalvio la transcripció i cito només que és consultor de l'ONU. Són personalitats de solvència. Anem pel contingut. En el primer article ens fixem en el model conceptual elaborat per la NASA on gràficament s'exposa la incidència de l'home damunt el planeta. Científicament es redueix només a la utilització del sòl i a la contaminació. Però el 26 Congrés Geogràfic Internacional desenvolupa un model alternatiu i s'acaba afirmant que encara no es coneixen prou tots els efectes derivats de l'activitat humana damunt el planeta, ja que abasten tots els nivells de l'organització jeràrquica de la geobiosfera, però que la incidència és tangible, i per tant es conclou en la necessitat d'aplicar una famosa frase: "Pensar a nivell mundial, actuar a nivell local". Annenkov con-

clou que el problema de les jerarquies és un "repte tant per les ciències socials com per les ciències de la terra, en relació amb el canvi mundial".

Al segon article sobta trobar-se amb una fotografia espectacular: dos remolcadors duen un immens rai carregat de deixalles, concretament, diu el peu, "3.100 tones procedents de Nova York que no trobaven lloc on descarregar-les". De la lectura del text observo tal quantitat de fenòmens que penso que és un procés imparable. ¿Com podem aturar el moviment turístic mundial, els transports internacionals, etc.? Aquests dos simples aspectes són, entre altres, els portadors d'agents patògens i malalties i alhora la perborbació fàcil d'entorns. L'economia mundial no es pot transformar fent-se respectuosa amb el planeta. Gallopin afirma que el problema és tan complex que té difícil solució.

De les diverses preguntes que ell mateix es planteja no resisteixo la temptació de reflexionar sobre l'última. Així, es pregunta: ¿Quins són els mecanismes de les influències entre el nivell local i el nivell mundial? ¿De quina manera els processos mundials influeixen en la situació i els canvis locals afecten el nivell mundial? La resposta és molt precisa: "Aquí el realment important és l'anàlisi causal del sistema jeràrquic, la identificació dels mecanismes específics i la consideració de la possibilitat que es produeixin o no linealitats fortes i interaccions dinàmiques entre els nivells. Aquesta anàlisi causal, de ser reeixida, conduiria a la comprensió i previsió dels canvis. La comprensió dels lligams entre els sistemes socio-ecològics locals i globals no és fàcil".

Personalment crec que el meu país és el planeta i tot el que en faci referència m'afecta. Aquesta afirmació cada cop és més compartida al primer món, però a Catalunya estem encara a les beceroles del reciclatge, la contaminació, etc., i convindria actuar a escala local. Naturalment cal investigar i promoció-
nar la recerca, potser en el reciclatge d'alumini, ja que el seu ús possibilita la destrucció de la selva tropical o l'eliminació del luxe de la fusta selvàtica o la substitució de l'envàs alumínic o l'ajuda als països exportadors de fustes nobles perquè controlin la seva tala. Què fer? Conjunt d'interrogants a esfera local davant un problema mundial. ■

* Josep Maria Figueres és historiador i professor a la UAB